

มองปฏิรูประบบสุขภาพผ่านรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2559

ผลการออกเสียงประชามติรับรองร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2559 เมื่อวันที่ 7 สิงหาคม 2559 สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) ประกาศว่า จากผู้มีสิทธิออกเสียง 50,071,589 คน มีผู้ออกเสียง 29,740,677 คน คิดเป็นร้อยละ 59.40 มีผู้เห็นชอบกับร่างรัฐธรรมนูญทั้งฉบับ 16,820,402 คน คิดเป็นร้อยละ 61.35 ไม่เห็นชอบ 10,598,037 คน คิดเป็นร้อยละ 38.65⁽¹⁾ เสียงจากผู้มีสิทธิครั้งนี้จะเป็นที่อ้างอิงการปฏิรูปประเทศต่อไป

รัฐธรรมนูญฉบับนี้ มีผู้ให้ความสนใจตั้งแต่กระบวนการเริ่มร่าง ทั้งฉบับร่าง พ.ศ. 2558 ที่ตกไปก่อนหน้านี้ เนื่องจากฝ่ายตัวแทนภาคประชาชนเกรงว่าข้อบัญญัติในรัฐธรรมนูญ จะมีผลกระทบต่อหลักปรัชญาและการจัดระบบหลักประกันสุขภาพที่ความเห็นของสังคมไทยยอมรับกันเป็นส่วนใหญ่ว่า ประชาชนไทยมีสิทธิที่เท่าเทียมกันในการได้รับบริการสุขภาพที่มีคุณภาพโดยรัฐเป็นผู้จัดการด้านระบบการเงินการคลัง

ประเด็นสาธารณสุขในรัฐธรรมนูญฉบับนี้ กำหนดไว้หลายมาตรา⁽²⁾ ได้แก่ **หมวด 3 สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย มาตรา 47** “บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับการสาธารณสุขของรัฐ” “บุคคลผู้ยากไร้ย่อมมีสิทธิได้รับการสาธารณสุขของรัฐโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายตามที่กฎหมายบัญญัติ” “บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับการป้องกันและขจัดโรคติดต่ออันตรายจากรัฐโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย” **มาตรา 48** “สิทธิของมารดาในช่วงระหว่างก่อนและหลังการคลอดบุตรย่อมได้รับความคุ้มครองและช่วยเหลือตามที่กฎหมายบัญญัติ” **หมวด 5 หน้าที่ของรัฐ มาตรา 54** ววรรคสอง “รัฐต้องดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนาก่อนเข้ารับการศึกษาตามวรรคหนึ่ง เพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคมและสติปัญญาให้สมกับวัย โดยส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนเข้ามีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วย” **มาตรา 55** “รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับการสาธารณสุขที่มีประสิทธิภาพอย่างทั่วถึง เสริมสร้างให้ประชาชนมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพและการป้องกันโรค และส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการพัฒนาภูมิปัญญาด้านแพทย์แผนไทยให้เกิดประโยชน์สูงสุด” “บริการสาธารณสุขตามวรรคหนึ่ง ต้องครอบคลุมการส่งเสริมสุขภาพ การควบคุมและป้องกันโรค การรักษาพยาบาลและการฟื้นฟูสุขภาพด้วย” “รัฐต้องพัฒนาบริการสาธารณสุขให้มีคุณภาพและมีมาตรฐานสูงขึ้นไปอย่างต่อเนื่อง” **มาตรา 58** “การดำเนินการใดของรัฐหรือที่รัฐจะอนุญาตให้ผู้อื่นดำเนินการ ถ้าการนั้นอาจมีผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติ คุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพ อนามัย คุณภาพชีวิต หรือส่วนได้เสียสำคัญอื่นใดของประชาชนหรือชุมชนหรือสิ่งแวดล้อมอย่างรุนแรง รัฐต้องดำเนินการให้มีการศึกษาและประเมินผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชน หรือชุมชน และจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้เสียและประชาชนและชุมชนที่เกี่ยวข้องก่อนเพื่อนำมาประกอบการพิจารณาดำเนินการหรืออนุญาตตามที่กฎหมายบัญญัติ” **หมวด 6 แนวนโยบายแห่งรัฐ มาตรา 71** “รัฐพึงส่งเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัวอันเป็นองค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญของสังคม จัดให้ประชาชนมีที่อยู่อาศัยอย่างเหมาะสม ส่งเสริมและพัฒนาการสร้างสรรค์สุขภาพเพื่อให้ประชาชนมีสุขภาพแข็งแรงและมีจิตใจเข้มแข็ง รวมตลอดทั้งส่งเสริมและพัฒนาการกีฬาไปสู่ความเป็นเลิศและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน”

หมวด 16 การปฏิรูปประเทศ มาตรา 258 ซ. ด้านอื่นๆ (4) “ปรับระบบหลักประกันสุขภาพให้ประชาชนได้รับสิทธิประโยชน์จากการบริหารจัดการ และการเข้าถึงบริการที่มีคุณภาพและสะดวกทัดเทียมกัน” (5) “ให้มีระบบการแพทย์ปฐมภูมิที่มีแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัวดูแลประชาชนในสัดส่วนที่เหมาะสม”

นอกจากเนื้อหาข้อความตามที่คัดลอกให้เห็นข้างต้น ยังมีประเด็นเกี่ยวเนื่องทั้งสุขภาพที่เป็นลักษณะส่วนบุคคลที่ได้รับการเคารพตามสิทธิมนุษยชน และสุขภาพที่เกี่ยวข้องกับการจัดการให้เป็นไปตามแผนการปฏิรูปการสาธารณสุข มีพระราชบัญญัติงบประมาณให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ให้บรรลุผลภายในกำหนดเวลา ให้รายงานต่อรัฐสภา หากผู้รับผิดชอบใดไม่ปฏิบัติให้มีบทลงโทษ ตามมาตราต่างๆ อีกหลายมาตรา

ประเด็นสุขภาพเหล่านี้มีความสำคัญต่อประเด็นการวิจัยระบบสาธารณสุขที่จะมีผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนในระยะ 20 ปีข้างหน้า เพื่อช่วยกันปฏิรูปประเทศไทยให้มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน และสุขภาพดี

เอกสารอ้างอิง

1. Office of the Election Commission of Thailand. Result of the Referendum on the Constitution of the Kingdom of Thailand Draft B.E. 2559. Retrieved from http://www.ect.go.th/th/?page_id=8583, on 11 September 2016.
2. Office of the Election Commission of Thailand. The Constitution of the Kingdom of Thailand Draft B.E. 2559. Retrieved from <http://www.ect.go.th/th/wp-content/uploads/2016/04/cons2016.pdf>, on 11 September 2016.

ศ.ดร.นพ.ศุภสิทธิ์ พรรณารุโณทัย

บรรณาธิการ